

**ПРОЕКТ „СТРАТЕГИЧЕСКА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ И РЕФОРМА
НА ГРИЖИТЕ ЗА ДЕЦА ОТ 0 ДО 3 ГОДИНИ”
„НАДЕЖДА И ДОМОВЕ ЗА ДЕЦАТА - БЪЛГАРИЯ”**

„Надежда и домове за децата” (Hope and Homes for Children – UK) е детска благотворителна организация, базирана във Великобритания, която от 17 години работи в Източна Европа и Африка за подобряване живота на деца без родителска грижа или живеещи в изключително трудни условия. Организацията работи в 10 държави в Африка и Източна Европа с децата, техните семейства и общности и централните и местни власти за създаване, подобряване и разпространяване на устойчиви модели на семейна и близка до семейната грижа. През последните 12 години управлява или консултира закриването на 65 институции. Моделът на деинституционализация на „Надежда и домове за децата” е признат от „УНИЦЕФ” и Световната здравна организация за най-добра световна практика в тази област.

Със създаването на „Надежда и домове за децата – България”, организацията стартира програмата си и в България с проект „Стратегическа деинституционализация и реформа на грижите за деца от 0 до 3 години”, партньорски на проекта на Министерство на здравеопазването (МЗ) „ПОСОКА: семейство”, които се реализират в контекста на *Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”* приета от Министерски съвет на 24.02.2010 г.

Общата цел на проекта „Стратегическа деинституционализация и реформа на грижите за деца от 0 до 3 години” е: Реализация на устойчив модел на деинституционализация на децата, настанени в домовете за медико-социални грижи (ДМСГД) и децата в риск от изоставяне чрез създаване на местен капацитет за осигуряване на безопасна семейна или близка до семейната грижа за уязвими деца в ранна възраст (0-3) в 8 области, определени като пилотни по проекта на МЗ "ПОСОКА: семейство": Габрово, Монтана, Пловдив, Пазарджик, Русе, Перник и Търговище

Специфични цели:

Подкрепа и обучение:

- Да осигури нови допълнителни и надграждащи практически умения и подходи за определяне на подходяща семейна грижа за всички деца от целевата група;
- Да осигури нови допълнителни и надграждащи умения и подходи за преход на децата от институционална към семейна грижа – подготовка на деца и родители;
- Да осигури нови допълнителни и надграждащи умения и подходи за предотвратяване на разделянето на деца в риск от семействата им.

Оперативна подкрепа:

- Да проведе подкрепящи консултативни дейности по деинституционализация, свързани с управление на случай, индивидуални решения за преход към семейна или близка до семейната среда, подкрепа след извеждане на детето;
- Да развие координационен механизъм по деинституционализация (КМД) на местно ниво между изпълняващите структури и екипите на различните проекти, финансирани от структурните фондове, за гарантиране на ефективност и добро документирание на резултатите;
- Да подкрепи всички дейности, свързани с подкрепата на прехода на детето към семейна среда и устойчивост на грижата в семейна среда;
- Да подкрепи всички дейности, свързани с предотвратяване на раздялата със семейството и институционализацията на нови деца.

Очакваните резултати в дългосрочен план:

- Развита местен капацитет за осигуряване на безопасна семейна среда и подкрепящи семействата услуги за уязвими деца в ранна възраст /0 - 3/ в 8 области;

- Обучени и консултирани 8 КМД и представители на отделите за закрила на детето (ОЗД) и доставчици в умения и подходи за осигуряване на подходяща семейна грижа за всички деца от ДМСГД;
 - Обучени и консултирани 8 КМД и представители на ОЗД и доставчици в умения и подходи за предотвратяване на разделянето на деца в риск от семействата им и подкрепа на семействата в грижите за децата си;
 - Консултирани планове на децата за напускане на 8-те институции, подготовката и прехода към семейна грижа и плана за подкрепа след напускането на институцията;
 - Ефективно работещи КМД;
 - Издирени родители и проучени нагласи за поемане на грижата за децата си, консултирани семейства, чиито деца са настанени в 8-те ДМСГД;
 - Устойчиво реинтегрирани деца;
 - Успешна и устойчива превенция на настаняването на деца в ДМСГД или друга институция:
 - Пресконференции и тематични предавания и публикации в медиите.
- Необходимост от активно включване на „Надежда и домове за децата“:**
- Практически опит и експертиза в закриването на институции в Централна и Източна Европа и Африка;
 - Практически опит и експертиза в закриването на първия ДМСГД в България (Тетевен) и създаването на нови алтернативни услуги за деца от 0 до 3 години;
 - Отработени модели за координация на местно ниво;
 - Добре отработен модел за мобилна работа и гъвкавост в предоставянето на експертна и материална подкрепа за реинтеграция и превантивна работа;
 - Ресурси за техническа подкрепа за изграждане на капацитет; подкрепа на семействата, оперативни разходи, публичност и застъпничество на дейностите.

НАПРЕДЪК ПО ПРОЕКТ „СТРАТЕГИЧЕСКА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ И РЕФОРМА НА ГРИЖИТЕ ЗА ДЕЦА ОТ 0 ДО 3 ГОДИНИ” КЪМ 31.08.2012 Г.

Преди старата на оперативната работа по проекта (през месец март) бяха подбрани, назначени и обучени 8 проектни координатора по проекта за осемте пилотни области в страната. След определянето на мултидисциплинарните екипи от страна на МЗ, консултантите на „Надежда и домове за децата България” проведоха обучения на осемте мултидисциплинарни екипа за използване на иновативен инструмент за оценка на потребностите на децата, настанени в ДМСГД и техните семейства, който е бил апробиран успешно при закриването на ДМСГД гр. Тетевен.

Мултидисциплинарния екип в гр. Русе включва представители на ДМСГД, ОЗД, РЗИ – Русе и координаторите на МЗ и „Надежда и домове за децата” за Русе. Обучението на мултидисциплинарния екип се проведе през месец май в Комплекса за социални услуги за деца и семейства (КСУДС).

В резултат на работата по превенция на изоставянето както на ниво родилен дом, така и по други сигнали от ОЗД Русе, 13 деца (от работа по общо 15 случая на превенция) се отглеждат в семействата си, т.е. е предотвратено настаняването в институция. Едно от останалите 2 деца, за които оставането в биологичното или разширеното семейство се е оказало невъзможно, е вписано в регистъра за национално осиновяване, а на другото дете предстои настаняване в приемно семейство.

През месец юли от ДМСГД Русе са осиновени четири деца. За две деца от ДМСГД е взето решение да бъдат настанени в приемно семейство, поради невъзможност на биологичните им родители да се грижат за тях .

Съвместно с координатора на МЗ за Русе и Центъра за обществена подкрепа на КСУДС се работи активно по 15 реинтеграции на деца от ДМСГД Русе. През месец август успешно бяха реинтегрирани 3 от децата и те вече са при семействата си. Подкрепата и наблюдението за тях продължава и в момента.

За периода март – август 2012 година „Надежда и домове за децата – България” е оказала финансова и материална помощ на деца и семейства в Област Русе в размер на 7 800 лв. Оказана е подкрепа на 30 деца и техните семейства, общо около 66 човека. Това са средно по 44 лева на семейство на месец или по 260 лева на семейство за периода (6 месеца). Финансовите средства са изразходвани основно за адаптирани млека, памперси, пособия от първа необходимост за бебета (детски легла, вани за къпане, шишета за хранене, гърнета и др.); плащане на медицински разходи – здравни осигуровки, болничен престой, диагностициране за явяване на ТЕЛК и пр.; покриване на сметки за електричество, извършване на жилищни ремонти.

За сравнение: за финансиране на ДМГСД за 2009 г. държавата е отделила 31 181 505 лева. За същия период размерът на приходите от дарения в пари и натура в тези домове е 1 358 086 лв. Същевременно в тях са пребивавали 2 334 деца. Средната месечна издръжка от държавния бюджет за едно дете е 1113,31 лв. (Източник: „Насоки за деинституционализация на децата от домовете за медико-социални грижи”.

Предвид броя на подкрепените семейства и изразходваните ресурси, отново бихме могли да направим извода, че работата по превенция и подкрепата на биологичните семейства при реинтеграция на децата, е не само финансово по-изгодна, но в дългосрочен и стратегически план по-устойчива и адекватна, предвид предотвратяването на неизменните последствия от институционализацията на децата, повторението на социално неприемливите модели на живот и поведение, които отново се превръщат в тежест на националната социална система.

Работата ни показва, че има огромен потенциал от ресурси в самите общности и в местната власт, които се надяваме да бъдат мобилизирани благодарение на създадения **Областен координационен механизъм по деинституционализация**, в който са включени всички заинтересовани страни, кметовете на общини в Област Русе. Координационния механизъм се ръководи от Областния управител, съгласно чл. 19 от Закона за социалното подпомагане, Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”, меморандума за разбирателство между МЗ, ДАЗД, АСП и „Надежда и домове за децата”, и решения от протокол от 05.07.2012 г. от Кръгла маса „Заедно за по-добро бъдеще на децата”.

Областния координационен механизъм по деинституционализация в Русе е утвърден със Заповед № 6-95-00-79 от 03.09.2012 г. на Областния управител г-н Стефко Бурджиев.